

KOKLA: Vanimaks eestlaste keskorganisatsiooniks Rootsis on Eesti Komitee, milline sel aastal tähistab juba oma 35-ndat tegevusaastat. Esimeseks Eesti Komitee esimeheks aastal 1944 oli end. Eesti Vabariigi riigikogu esimees Rudolf Penno, praegu on sellel kohal Heinrich Mark. Eesti Komitee on kujunenud viimastel aastatel eesti seltside ja ühingute keskorganisatsiooniks, millise kaudu m.h. riik toetab majanduslikult nende tegevust ja annab koolide ja noortetegevuse organiseerimiseks vajalikud summad. Selle tõttu on komitee majanduslik läbikäik rekordsuur - tänava näiteks ulatub see miljonile kroonile.

Kuna talvine tööperiood on nüüd läbi, siis ~~pärast~~ pöördume Eesti Komitee esimehe Heinrich Margi poole, et ta lähemalt kirjeldaks möödunud tööperioodi ja selle tulemusi. Mis olid tegevuses esikohal:

MARK: Loomulikult noored: eesti koolid ja noortetöö. Selle kõrval ka sotsiaaltegevus, juriidiline nõuanne ja koostöö nii liikmes- kui ka teiste organisatsioonidega nii Rootsis kui mujal. Kuna Eesti Komitee on riigi toetuste vahendajaks, siis loomulikult on kontakt tugev olnud ka rootsi asutustega.

KOKLA: Räägime kõigepealt koolidest. Riigi täieliku toetusega tegutsesid teatavasti ainsad eesti täisõiguslikud algkoolid läänemaailmas asukohaga Stockholmis ja Göteborgis. Kuidas on õppekeelega nendes koolides?

MARK: Vastavalt rootsi koolipoliitikale on eesmärgiks kaksikeelsus. Nooremates klassides on õpetus peamiselt eestikeelne, vanemates klassides kasvab rootsikeele osa, kuid selliselt, et õpilased aineid peavad valdama mõlemis keeles. Kogemused näitavad, et süsteem on hea, sest õpilased saavad emakeeles tugevas aluspõhja ja neil ei ole ka raskusi edu saavutada edasiõppimisel puhtrootsi koolides.

KOKLA: Täna oli lõpuaktus eesti gümnaasiumis. Mii siis on võimalusi ka eesti kesk- ja gümnaasiumikoolis edasiõppimiseks?

MARK: Õigus. Meil on õigustega gümnaasium, milline töötas palju aastaid tavalise koolina. Selle rektori ~~surma~~ Henno Jänese surma järel vähenes aga õpilaste arv ning praegu töötab kool täiskasvanute kursusgümnaasiumi ~~uuj~~ kujul. Kui kõik eksamid on sooritatud, on ka kool lõpetatud. Tänavu oli lõpetajaid kaks.

Peale gümnaasiumi tegutseb meil ka täienduskool. Kahjuks puudub algkooli juures kõrgaste, mille saamist oleme energiliselt taotlenud juba mõnda aega. See võimaldaks ühtlase koolikõigu. Muid lähevad näit. eesti noored Stockholmi kooli kuu klassi õx lõpetamisel edasi kokkulepitud rootsi kooli jätkuvalt ühise klassina.

KOKLA: Muijal on samuti täienduskool, kuna kõikjal ei ole küllalt õpilasi eesti koolideks?

MARK: See on vajalik, et noored saaksid teadmisi ka seal eesti keeles, eesti ajaloo, eesti geograafias ja et nad õpiksid ka eesti laule. Rootsis kehtestati kaks aastat tagasi seadus, mis kohustab ka rootsi koolis eesti keele õpetamist kui lapsed ja vanemad selleks soovi avaldavad. See kehtib kõigis kooli astmetes. Peale selle saab eesti keelt ülikoolitasemel õppida Lundi ja Uppsala ülikoolides.

KOKLA: Ja muu noortetöö. Toetab ka seda rootsi riik?

MARK: Seda küll. Eesti Komitee kaudu, mille juures tegutseb koordineeriv asutus Eesti Noortetöö. Noorteorganisatsioonidest on suurim ja tegevusrikkaim Eesti Skautlik Noortemaleva, milline on omakorda seoses teiste maade samataoliste eesti malevatega. Katusorganisatsioon Eesti Skautide ja Gaidide Liit asub Rootsis ning ettevalmistamisel on järjekordne ülemaailmne Eesti skautide ja gaidide suurlaager. See toimub seoses samuti Stockholmi tuleval suvel tuleva ülemaailmse eestlaste kogunemisega. 1930-nda aasta suvi Stockholmis on ülemaailmne eestluse suvi. -- Nooretöösse kuuluvad muidugi noorte spordiklubid, rahvatantsurühmad, raadioklubid, poliitilised koondised ja mitmesugused õpiringid. Komiteel on kõige selle jaoks tegevuses noortekonsulendid asukohaga Stockholmis ja Göteborgis.

KOKLA: Kuivõrra Eesti Komitee aitab kaasa tuleval aastal toimuvatele ülemaailmsetele Eesti Päevadele Stockholmis?

MARK: Meie aitame eeltöös kaasa nii majanduslikult kui ka tööjõudu andes, samuti on meie tegelastest mitmed otseselt ka Eesti-Päevade peakomitee ja organite juures tegevad. Rõhutan, et selle ürituse taga seisavad kõik eestlaste organisatsioonid Rootsis.